

מערכי שיעור בשבת חינוך בסימן הרעות

בערכה זו מאוגדים שלוש פעילויות תוכן מרכזיות המועברות ע"י המפקדים (לפי דרג). בלו"ז שבת המצורף, ישנו סדר למערכים השונים, אך אין משמעות ייחודית לסדר הזה. **לצד זאת, ההנחיה הינה כי מפקד הפלוגה יפתח/יסגור את השבת.**

שלושת המערכים עוסקים בערך **הרעות** ביחידה:

מערך בחובלת המ"כ / מפק"צ – מערך זה עוסק בערך הרעות בקרב הצוות המצומצם (הכיתה/הצוות). מטרתו להעצים את תחושת הרעות בקרב החיילים באמצעות שיחה משותפת, קריאה בטקסט ועיון בערך הרעות ממסמך 'רוח צה"ל'.

מערך בחובלת המ"מ – מטרתו של מערך זה להעמיק את ההיכרות בקרב כלל חיילי המחלקה. במהלך הפעילות, יספרו החיילים אחד לשני על אופי השבת של כל אחד, ישאלו מה משותף ביניהם ומה בערכה של השבת בצבא על בסיס קטע קריאה.

מערך בחובלת למ"פ – מטרתו של מערך המ"פ לעסוק בשבת כהזדמנות לראות את "התמונה הגדולה", ולהעצים במהלכה את ערך הרעות והשליחות. המערך מהווה הצעה לכלי עבור שיחת מ"פ (מצגת 'זום-אאוט'). מערך המ"פ הוא הצעה לדיון ושיחה עם החיילים. המערך הוא במה לכל מ"פ להציג את ה"אני מאמין" הפיקודי-ערכי שלו המתאים ליחידה.

לכל אחד מהמערכים יש זווית שונה ומימד שונה **התורמים לתהליך המעצים את ערך הרעות היחידתית.**

מערך שיעור:
חבר עד הסוף

גורם מעביר: מ"כ

ערכת שבת חינוך בבסיס
לחיילים בחובה

"חבר עד הסוף" – מערך למ"כ

מטרות:

- החניך יסביר את השבת בצה"ל כהזדמנות חינוכית לחיזוק ערך הרעות ביחידה.
- החניך יבין את חשיבותו של ערך הרעות כחלק מהשירות הצבאי.

גורם מעביר: מ"כ / מפק"צ.

משך: 30 דקות.

רציונל:

השבת היא ציון הזמן המכונן והתדיר בלוח השנה של עם ישראל – יום השבתון השבועי. הפניות המעשיות וההתכווננות התודעתית הופכות את השבת ליום של התעלות והתפתחות מעל לשגרת היום יום והשבוע החולף. בעקבות כך, השבת מהווה הזדמנות חינוכית לעסוק בערכים ותכנים חינוכיים שונים. מערך זה עוסק בחיזוק ערך הרעות והלכידות של חיילי היחידה. המערך מיועד למסגרת הכיתה/הצוות והוא מועבר על-ידי המפקד.

מבנה המערך:

- א. פתיחת מפקד – 5 דקות
- ב. קטע קריאה – 5 דקות
- ג. סבב חיילים – 10 דקות
- ד. ערך הרעות – 5 דקות
- ה. סיכום – 5 דקות

מהלך היחידה

פתיחת מפקד – 5 דקות

למפקד – מטרת הפתיחה הינה לקשר את השבת לערך הרעות, יש להדגיש את השבת כזמן לעצירה ולהתבוננות פנימית שמאפשרת להעצים את ערך הרעות בקרב החיילים.

חסבר – השבת אנחנו סוגרים/עושים שבת בבסיס. השבת היא זמן העצירה שלנו בשבוע – למעט משימות מבצעיות, השבת היא זמן מנוחה עבורנו. השבוע עברנו כמה דברים משמעותיים (זוהי הזדמנות לפרוט אילו משימות ביצע הצוות/כיתה השבוע). כולכם התאמצתם השבוע, ואין ספק שהטירונות מהווה אתגר עבור כל אחד ואחד, איפה שהוא נמצא. השבת היא "זמן אחר בצבא" – בשבת יש לנו את הפנאי להתבונן פנימה, לפתח את עולמנו הפנימי ולהעצים את הקשרים בין החברים ליחידה. השבת בצבא, בדומה לשבת בבית, היא עצירה משגרת היום-יום שמאפשרת לנו להתעלות מעל שגרת המשימות ולהכיר אחד את השני יותר טוב. השבת היא "זמן אחר בצבא", והיא אינה עצירה לשם עצירה – עיגון השבת בפקודות הצבא כגוף ממלכתי הוא ביטוי לצבינה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. אחד הערכים המרכזיים הבאים לידי ביטוי בשבת הוא ערך הרעות – בשבת יש לנו זמן לעצור ולהעצים את הקשרים החברתיים ביחידה.

קראו קטע שכתב החייל אלירז פרץ ז"ל:

"צריך לתת הכל. אם אתה אוהב אז אתה אוהב עד הסוף, אם אתה חבר אז אתה חבר עד הסוף, ואם אתה בצבא בקרבי אז אתה שם עד הסוף ונותן שם הכול, גם כשזה בא על חשבונך האישי ועל חשבון יציאה. זה מה שנקרא, במילים גבוהות, מסירות נפש. זה בא לומר שאתה נותן מהגוף שלך, מהכוח שלך, מהכסף שלך ומהלב שלך למען מישהו או משהו אחר שהוא לא אתה. והמיוחד ביותר זה שאתה לא עושה את זה מדי פעם, אלא כל הזמן, מדי יום ביומו, דקה ודקה"

אלירז פרץ

קטע קריאה – 5 דקות

אמפיקד – הקטע המצורף הוא חלק ממכתב שכתב אלירז פרץ ז"ל לאחד מחבריו. בספר 'שירת מרים', שכתבה הסופרת סמדר שיר על מרים פרץ, מצינת היא בשמה של מרים כי לאחר נפילת אלירז, מקבל הקטע משמעות מיוחדת, כמעט נבואית. אבל אנחנו חייבים לזכור שאת המשפטים האלה כתב אלירז בחייו, בעודו לוקש מדים. את המשפטים האלה הוא כתב כאשר חלם לסיים את השירות על הצד הטוב ביותר. הציטוט המצורף, מהווה עבורנו עדות לרוח השליחות והרצון שליוותה את אלירז במהלך שירותו הצבאי – ושצריכה ללוות אף אותנו כחיילים במהלך שירותנו.

אלירז פרץ – בן מרים ואליעזר. אלירז אליהו נולד באופירה (שרם א-שיך) ביום ח' באב תשל"ח (11.8.1978). ילד שני להוריו, אח של אוריאל, הדס, אביחי, אליאסף ובת-אל. ביום 17.3.1998 התגייס אלירז לצה"ל. הוא שירת כלוחם בחטיבת גולני. במהלך שירותו של אלירז, אוריאל אחיו הבכור, קצין בגולני, נפל בקרב בלבנון ביום ז' בכסלו תשנ"ט (25.11.1998). אחרי שירות כלוחם אלירז עבר קורס קצינים, ובתום שירות החובה המשיך לשירות קבע כקצין בחטיבת גולני. אלירז נשא לאישה את שלומית. בני הזוג גרו בעלי שבשומרון עם ילדיהם: אור שנולד ב-2004, הלל-מרים ילידת 2006, שיר ילידת 2008 וגילי-בת עמי שנולדה בשנת 2009. רב-סרן אלירז נפל בקרב ברצועת עזה ביום י"א בניסן תש"ע (26.3.2010). איתו נהרג בקרב סמל ראשון אילן סביאטקובסקי. אלירז היה בן שלושים ושתיים בנפלו. הוא הובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בהר הרצל, ירושלים. הותיר אישה, בן ושלוש בנות, אם, שתי אחיות ושני אחים. (מובא מתוך: "יזכור" – אתר ההנצחה לחללי מערכות ישראל).

הסבר – אלירז פרץ שירת בסיירת גולני, ונהרג בפעילות מבצעית בעזה (2010). הקטע המצורף מוסר לנו עדות על הערכים שהובילו אותו במהלך השירות. צריך לזכור, שהקטעים הללו נכתבו בעודו בחיים – בשאיפה להמשיך להנחיל את הערכים הללו בחייו ובחי חייליו בכלל, ובשירותם בפרט.

שאל –

- מה זה להיות חבר עד הסוף?
- אלירז אומר כי: "המיוחד ביותר זה שאתה לא עושה את זה מדי פעם, אלא כל הזמן, מדי יום ביומו, דקה ודקה" – איך זה בא לידי ביטוי בצוות/כיתה שלנו?

סבב חיילים – 10 דקות

למפקד – זוהי הזדמנות עבורך לערוך סיכום שבוע קצר עם החיילים, לתת מילה טובה לחיילים שהשקיעו הרבה, ולדבר על האווירה בצוות. מטרתן של חלק מהצוותים להעביר סבב קצר בין החיילים, בו הם מפרגנים אחד את השני, כדי להעלות את הרוח. את ערך הרצות בין החיילים. כדי לפתוח את השיחה, תוכל לפרגן בעצמך לחייל מסוים בצוות שהשקיע יותר במהלך המשימות השבועיות.

חסבר – אלירז פרץ מדבר על להיות 'חבר עד הסוף'. ההכשרה מזמנת לכל אחד מאתנו כפרט, ולקבוצה ככלל, קשיים ואתגרים רבים. אני רוצה שנעשה סבב בו כל אחד אומר מילה טובה לחבר אחר מהצוות (**למפקד** – כאן המקום שלך כמפקד לציין לחיוב אחד מהחיילים בצוות).

(אופציה – ניתן לפזר משפטים על הרצפה, ושכל חייל יבחר בתורו משפט מסוים, ראה בנספח א')

- אני רוצה לומר תודה ל...
- אנחנו כצוות צריכים להשתפר ב...
- היה לי קשה כש...
- עזר לי מאוד ש...
- הצוות/הכיתה שלנו...

ערך הרעות – 5 דקות:

בקש מהחיילים להוציא את מסמך 'רוח צה"ל' שנמצא בפק"ל שלהם. **בקש** מאחד החיילים לקרוא את ערך הרעות:

רעות - החייל יפעל מתוך אחווה ומסירות לחבריו לשירות, ויחלץ תמיד לעזרתם כשהם זקוקים לו או תלויים בו, חרף כל סכנה וקושי, עד כדי חירוף הנפש.

שאל –

- מה ערך הרעות דורש מאתנו כצוות וכיחידים?
- איפה אתם חושבים שאנחנו כצוות מול ערך הרעות?
- איפה אנחנו יכולים להשתפר?

סיכום – 5 דקות

חסבר – בתחילת השיעור קראנו קטע שכתב אלירז פרץ ז"ל. הערכים עליהם מדבר אלירז, אינם רק הערכים שלו – במעשיו ובשירותו הוא היווה דוגמה למימושו של ערך הרעות, שהוא אחד מערכי רוח צה"ל המרכזיים.

השבת היא זמן עבורנו להיות אחד עם השני, שלא כחלק מהמשימות השוטפות. תנצלו את הזמן גם לנוח, וגם להכיר אחד את השני יותר טוב. הכח של הצוות / כיתה שלנו בא לידי ביטוי ביכולת שלנו לגלות ערבות-הדדית ורעות אחד כלפי השני. השבת היא ההזדמנות עבורנו לעצור ולשאול עד כמה פעלנו ביחד כצוות, ואיפה אנחנו יכולים להשתפר. אם לאחד קשה בצוות – כולם צריכים לעזור לו. אנחנו לא פועלים לבד, אלא כצוות. "אם אנחנו חברים – אז אנחנו חברים עד הסוף", ככה אומר אלירז פרץ וככה גם מלמד אותנו ערך הרעות.

כל הכבוד על ההשקעה השבוע – בשבת זו יש לנו זמן לנוח, לדבר, לצחוק וללמוד אחד עם השני ולהתכוון לשבוע הבא.

נספח א' – משפטים לפעילות

אני רוצה לומר תודה ל...
אנחנו כצוות צריכים להשתפר ב...
היה לי קשה כש...
עזר לי מאוד ש...
הצוות/הכיתה שלנו...

מערך שיעור:
שבת בראבק
גורם מעביר: מ"מ

ערכת שבת חינוך בבסיס
לחיילים בחובה

"שבת בראב"ק" – מערך למ"מ

מטרות:

- החניך יסביר את חשיבותו של ערך הרעות במסגרת הצה"לית.
- החניך יכיר את השבת הצבאית וחשיבותה לחייל וליחידה.
- החניך יקשר בין ערך הרעות לבין השבת.

גורם מעביר: מ"מ.

משך: 40 דקות.

רציונל:

השבת היא ציון הזמן המכונן והתדיר בלוח השנה של עם ישראל – היא יום השבתון היהודי. הפניות המעשיות וההתכווננות התודעתית הופכות את השבת ליום של התעלות והתפתחות מעל לשגרת היום-יום והשבוע החולף. בעקבות כך, השבת מהווה הזדמנות חינוכית לעסוק בערכים ותכנים חינוכיים שונים. מערך זה עוסק בחיזוק ערך הרעות והלכידות של חיילי היחידה. מערך זה הינו חלק מרצף מערכים העוסקים בשבת. בנוסף למערך זה, עוסק מערך השיעור של מפקד הכיתה בערך הרעות בצוות/כיתה ברמה הבסיסית. מטרתו של מערך זה לעסוק בקישור שבין השבת לערך הרעות. יצוין כי סדר השיעורים אינו משנה.

מבנה המערך:

- פתיחת מפקד – 5 דקות
- סבב השבת שלי – 15 דקות
- השבת בצבא – 15 דקות
- סיכום – 5 דקות

פתיחה – 5 דקות

אמפיקד – מטרת פתיחת היחידה היא לקשר את ערך הרעות לערכים העליונים מתוך השבת – העיסוק בערך הרעות דווקא בשבת איננו מקרי, והוא נובע מהערכים הבאים לידי ביטוי בשבת עצמה.

חסבר – עברנו שבוע רווי במשימות שונות, והתקדמנו בהכשרה. כעת, אנחנו משנים פאזה לקראת שבת. השבת מהווה עבורנו הזדמנות לעצור, ובזמן שאנחנו נחים – להיזכר גם על מה ולמה אנחנו עושים את כל מה שאנחנו עושים. השבת, אנחנו רוצים להתמקד בערך הרעות. ביחידה אותה עברתם עם המ"כים, דיברתם/תדברו על ערך הרעות בכיתה שלכם, אנחנו ביחידה הזו נעסוק בשבת עצמה.

עבור כל אחד מאתנו, השבת היא משהו שונה – אבל בשבת ישנו גרעין משותף לכולם. הפעילות הקרובה היא פעילות משותפת לכלל המחלקה – זוהי הזדמנות שלכם לדבר ולהכיר חברים מהמחלקה שעד עכשיו לא יצא לכם להכיר.

סבב השבת שלי – 15 דקות

פזר תמונות על הרצפה (תמונות מצורפות בנספח א') ותן לחיילים כמה דקות לשתף בזוגות:

- כל אחד מסתובב בין התמונות ובוחר תמונה שמייצגת רגע מסוים מהשבת שלו. כל זוג מתיישב ביחד ומספר אחד לשני על התמונה שהוא בחר (ואת הסיפור הנלווה לה).
- כל זוג חושב על מכנה משותף בין שני הסיפורים (ערך וכו').

למפקד – כל חמש דקות מחליפים זוגות, לעשות 2-3 סבבים, כדי שיצליחו לפגוש אנשים שונים.
באפשרותך לנצל שיעור זה כדי לחלק את הצוות לזוגות שפחות מכירים, או לחבר בין אנשים שונים. לחלופין – תן להם להסתדר באופן עצמאי. בנוסף, מטרת השאלות לאפשר זמן לחיילים לחלוק אחד עם השני את הסיפורים של השבת שלהם, ושכל זוג ימצא מכנה משותף בין שני הסיפורים.

כנס את כלל החיילים במליאה, ובקש מכמה זוגות לשתף בסיפורים שלהם. שאל –

- יש זוג שרוצה לשתף בסיפורי השבת שלו?
- מה המכנה המשותף שמצאתם?

למפקד – השירות בצה"ל מזמן לחייליו מפגש בין אוכלוסיות שונות בחברה הישראלית, המובחנות אחת מהשנייה במאפיינים שונים. דבר טבעי הוא כי עבור חיילים שונים, תפיסת השבת וחלוייתה יהיו שונות.
אפשר לחיילים להתבטא בצורה חופשית, אך באופן מכבד. אין מקום לשפוט תשובה של חייל. מטרתה של פעילות זו להצביע על המכנה המשותף שבין החלוצות השונות.

השבת בצבא – 15 דקות

חסבר – פקודות השבת בצה"ל יוצרות אווירה מכבדת ומאפשרת לכלל המשרתים בצבא. בהוראת פיקוד עליון (הפ"ע 7.0101) ופקודות המטכ"ל (פ.מ 34.0201) הוגדר כי:

1. שבתות, מועדים וחגי מדינה רשמיים שייקבעו ע"י הכנסת הם ימי מנוחה מלאה בצה"ל, לכל הדרגות, במתקניו ובמוסדותיו.
 3. בימים הנ"ל יופסקו כל העבודות בצה"ל, פרט לעבודות חיוניות ביותר לביטחון המדינה, הצבא ומתקניו.
- בכל יחידות צה"ל ובמתקניו בהם מתקיימות ארוחות סדירות ייערכו בליל שבת סעודות חגיגיות לכל חיילי היחידה, לפי מסורת ישראל...".

למפקד – השבת הצבאית יוצרת אווירה מלכדת ומשתפת ברמת היחידה והבסיס ולכן דורשת מכל חייל ויתורים מסוימים.
הזויתורים מתקיימים בעיקר במרחב הציבורי-משותף, ובכך מאפשרים לכל חייל לנהוג כמנהגו במרחב הפרטי שלו. מטרת פקודת השבת היא ליצור סביבה מאחדת ומכבדת באמצעות "ישור קו" בין כלל המשרתים. ביטוי נוסף לחשיבות תחושת הליכוד והשייכות יש בקיום סעודת ליל השבת (שישי בערב) באופן חגיגי, ובעריכת קידוש משותף. ברבות מן היחידות שרים המשרתים שירי יחידה, התורמים גם הם ללכידות ולגאווה היחידה.

שאל –

- כיצד צה"ל מגדיר את זמן השבת?
- מהם הפעילויות שהצבא מחייב לעשות בשבת? על איזה פעילויות הוא מוותר?

לאחר איסוף התשובות, סכם :

"השירות בצה"ל מזמן מפגש לחייליו בין אוכלוסיות שונות בחברה הישראלית (המובחנות אחת מהשנייה במאפייני מגדר, דתות, מוצא ועדות). על צה"ל לאפשר שירות שוויוני, משמעותי ומכבד לכל חייליו באשר הם, תוך הקפדה על המפגש הבין תרבותי, המתקיים ביחידות השונות, מפגש אשר טומן בחובו פוטנציאל לצמיחה, להעשרה הדדית ולתחושת שותפות." (מתוך יעוד ויחוד) בצבא משרתים יהודים חילוניים, יהודים דתיים, יהודים מסורתיים וכאלה שאינם יהודים על פי דתם שבחרו לקשור גורלם עם מדינת ישראל. הצבא הגדיר בפקודותיו את צביונה של השבת הצבאית, ובכך יצר מרחב מכבד, מאחד ומלכד לכלל המשרתים.

שאל –

- האם יש לכם דוגמא לויתור שעשיתם עד כה בשירות הצבאי? מדוע נהגתם כך?
- כיצד לדעתכם ההתנהגות הזו תורמת לאווירה המגובשת והמאחדת של היחידה?
- לשם מה הצבא מתערב וקובע מה יהיה האקלים ביחידה בשבת?

לאחר איסוף התשובות של המשתתפים-

פור על הרצפה את המילים. בקש מהחיילים לחשוב על דילמה / סיטואציה שהתרחשה באחת השבתות וקשורה למילה הזו. בחר במילה או שתיים מהמילים הבאות :

שבת" ביחידה	ארוחה "סעודת ליל	מוזיקה	כיתת כוננות	רעש
-------------	------------------	--------	-------------	-----

ערוך דיון בשאלות הבאות-

1. איזה דילמות יכולות לעלות בשבת הצבאית שקשורות למילה הזו?
2. כיצד ניתן להתמודד עם סיטואציה כזו? כיצד התמודדתם איתה בעבר?
3. מה עזר לכם להתמודד עם האתגר?

למפקד- החיילים הן במה לשיח על נושאים שעולים במהלך השבת הצבאית ויכולים לסייע בחידוד מקומו של ערך הרעות בקרב המשרתים השונים (לדוגמא: ארוחה "סעודה חגיגית" ביחידה - חיילים שלא רוצים לקיים את הקידוש/אינם בעלי זיקה ליהדות, מוזיקה בשבת - חיילים שלא רוצים לשמוע בשבת מוזיקה בחדר שלהם/ חיילי שמנוחת השבת שלהם היא לשמוע מוזיקה בחדר המשותף וכו')

סכס:

בשל היותה של מדינת ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית, הגופים הממלכתיים שלה, וצה"ל בכלל זה, שומרים על צביון יהודי, ומכאן היחס המיוחד לשבת בצבא. עם זאת, הצבא אינו כופה על הפרטים שבו לשמור שבת לפי ההלכה, ובכך הוא ממעט את הפגיעה בחירות הפרט. בצה"ל משרתים אנשים בעלי רקע ואופי שונה, בעלי זיקות שונות ליהדות, דתיים, חילוניים, לא יהודים, מסורתיים. השבת יוצרת מרחב משותף שמעצים את הרעות בקרב המשרתים. ההבחנה בין הנעשה במרחב המשותף ובמשימות צבאיות לבין הנעשה ברשות הפרט יוצרת איזון בין צרכי המשרתים השונים ותורמת ללכידות ביחידה, במוכוונות אל המשימה המשותפת לכולם.

סיכום – 5 דקות

קראו:

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּתוֹן מִקָּרָא קֹדֶשׁ, כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבָּת הִיא לָהּ בְּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם" (ויקרא, כ"ג ג').

"שבת שבתון" מדגישה התורה. שב, תשובות, תנוח. בלי לחץ, בלי כאב ראש, פשוט לנוח.

בלי להתכוון המוח שלי שולח אותי לשבתות בצבא – שבתות שסוגרים... בשבת בצבא אני נח. שובת ברבאק. כלום לא קורה, אין לו"ז, אין משימות, יש רק ארוחות גדולות עם כומתות על הראשים. בשבת בצבא אני מדבר עם חברי לאוהל, אני משחק שש-בש, אני ישן, וישן עוד קצת, ועוד. את שש השעות של כל לילה מחליפות שש עשרה שעות שינה בשבת. את השבת הראשונה שחטפתי... וסגרתי עם עוד שני חברים לא אשכח לעולם, פשוט כי זו היתה השבת הראשונה שנחתי בה באמת מאז שהתגייסתי, השבת הראשונה שקיימתי כמו שצריך.

שבת בצבא היא זמן חסד לכולם, גם לחילונים וגם לדתיים. זמן לגיטרה, לפלאפון, לקרוא, לישון, לנוח. יש בשבת בצבא משהו שונה ומבודד, משהו קדוש. כמו שמקדישים מקום על ידי הבדלה והקצאת מקום מיוחד (חדר מ"פ, נניח), כך מקדישים זמן – מוציאים אותו מאורח החיים הצבאי והבנאלי ומייחדים אותו. אנחנו למשל, חיים את זה בכל רגע: ימות השבוע שלנו כפופים לשבת – ראשון (היום הראשון שאחרי שבת), שני (אחרי שבת) וכו'. הכל ביחס אליה, הכל כפוף לה, היא משהו אחר.

השבת, אם כן, הופכת לשבירת שגרה במטריקס של הזמן והלו"ז הצבאי. אין עבודה, אין משימות, אין מעמדות, כי כולם נחים; אני, העבד והחמור, המפקד, המ"פ והסמח"ט, נחים בדיוק באותה מידה. ההיררכיה הסוציאלית נשברה, וכך נוצרה קדושת השבת. נראה לי שבשבת שסוגרים בצבא יש משהו מהשבת האמתית...

דווקא בשבתות שיוצאים בהן הביתה, יש לחץ 'לא-שבתי'. יש בזה משהו מנחם. כשאני סוגר שבת אני מקיים את מצוות השבת המקורית: "שבת שבתון... כל מלאכה לא תעשו".

מתוך: חפ"ש: מחשבות צבאיות ומחוייכות על פרשיות השבוע והמועדים, עמ' 84-85

אינר אגמון – סופר וקולנוען ישראלי. שרת בצה"ל כקצין בגדוד גרניט של חטיבת הנח"ל. ב-2009, במהלך שירותו הצבאי, הוציא לאור בהוצאת ראובן מס את ספרו הראשון – "חפ"ש: מחשבות צבאיות ומחוייכות על פרשיות השבוע והמועדים" הספר מבוסס על שיעורים בפרשת השבוע שאגמון העביר לחייליו כמפקד כיתה.

הרחבה למפקד על הטקסט:

יאיר אגמון, מדבר על הייחודיות שבשבת. אחד הדברים המעניינים שהוא אומר שדווקא בשבתות שבהם הוא היה חוזר הביתה, הוא היה מרגיש לחץ 'לא שבת'. כולנו מכירים את זה – מנסים להספיק כמה שיותר בסופ"ש שבבית, ולא באמת נחים. השבת שאנחנו סוגרים פה ביחד – היא הזדמנות אמיתית עבורנו לנוח, לשבות ולהכיר אחד את השני יותר טוב.

סיכום:

ערך הרעות, הוא אחד הערכים שמובילים אותנו בשירות הצבאי. במהלך ההכשרה, ישנם קשיים שונים – כיחידים וכקבוצה. חשוב לזכור, כי אנחנו בצבא לא פועלים לבד – הצלחתנו הכללית תלויה בהצלחה של כל אחד ואחד. גם אם לנו קל, יש לצדנו חבר שצריך לעזור לו. אנחנו נמדדים גם בלכידותינו וביכולתנו להושיט יד לאחר.

נספח א' – תמונות

מערך שיעור:
התמונה הגדולה

גורם מעביר: מ"פ

ערכת שבת חינוך בבסיס
לחיילים בחובה

"התמונה הגדולה" – הצעה למערך שיחת מ"פ

רציונל:

שיחת המ"פ הינה חלק מרכזי בשבת החינוך. השיחה עוסקת בשבת כהזדמנות לעצירה והתבוננות על הזמן שעבר, ונשיאת מבט אל השבוע הבא. הירידה בעומס פעילויות השגרה מפנה זמן בו ניתן להדגיש את ההיבטים הערכיים של העשייה היומיומית, וללכד את המשרתים ביחידה סביב החזון הערכי שתומך את המשימות היחידתיות.

מדי יום ישישי האדם והחברה נקראים לבחון את דרכם. בפעולה החינוכית בשבת יש להדגיש כיצד אנו יכולים להשתפר בתרומתנו להצלחת היחידה והעמידה במשימות האישיות והיחידתיות, ולכוון את המשרתים לשקול כיצד יוכלו לשפר את תפקודם הצבאי בהמשך.

למפקד –

מטרת השיחה הינה לדבר על השבת כזמן שמאפשר לנו לראות את התמונה הרחבה של השבוע, של משימתינו היומיומית ושל שליחותנו הצבאית כולל.

השיחה מורכבת ממגזת המציגה תמונת, כאשר כל שקופית מתרחקת ומראה את התמונה הגדולה. מטרת ה'זום-אאוט' להראות את תפקידו ומשמעותו של קושי בתוך המסגרת הרחבה של העשייה הצבאית.

המגזת פועלת בשתי רמות שונות: ברמה הראשונה, המגזת מראה כיצד משתלב הקושי הפרטי במשימה הרחבה יותר; ברמה הגבוהה יותר – מטרתה להראות שהשבוע הוא הזמן שלנו בשבוע לעשות את ה'זום אאוט' כדי לראות את התמונה הגדולה, ולהפיק ממנה ערכים לקראת המשימות העתידיות שלנו. את המגזת תלווה באווירה הפיקודית שלך המוצעת להלן:

שקופית א'

בתמונה: חייל במאמץ, איננו יודעים מדוע. במהלך ימות השבוע, בתוך השגרה היומיומית של המשימות הצבאיות, קשה לנו לראות מעבר למשימות הבודדות אותן אנו עושים. בכל זמן, ישנה משימה שונה ועלינו למלא את תפקידנו. לעתים, מצב זה מקשה עלינו לראות את התמונה הגדולה יותר. למפקד – זוהי הזדמנות לתת דוגמא ממשימות ספציפיות מן הזמן האחרון בהכשרה.

שקופית ב'

בתמונה: חייל במאמץ בגלל המשימה הקשה שלו. הוא באמצע מסע ארוך, סוחב דברים כבדים בעליה.

ביום-יום הצבאי, אנחנו הרבה פעמים שקועים בעצמנו ובמשימה הספציפית אותה עלינו לעשות. מטבע הדברים, אנחנו על פי רוב חשים את הקושי הספציפי שלנו באותה משימה ספציפית – מטווח, אימון, ניווט וכו'. ימי השבוע, מקשים עלינו פעמים רבות להשקיף במבט כולל על כלל העשייה שלנו כאנשים.

שקופית ג'

בתמונה: החייל עוזר לחברו להמשיך במסע.

חשוב לזכור, כי הקושי אותו אנו חווים איננו אישי. בצבא, אנחנו חלק מקבוצה רחבה יותר של משרתים.

כולנו ביחד, כקבוצה, נרתמים לעשיית המשימות וביחד אנחנו ממלאים את חובתנו בשמירת ביטחונה של מדינת ישראל. הקושי הספציפי שלנו, הוא חלק מעשייה יותר רחבה – אליו שותפים חברינו לצוות, למחלקה, לפלוגה ולכלל צה"ל.

כך גם ימות השבוע – הם אינם נמשכים ללא עצירה, אלא העצירה היא חלק מהותי מהם –

לא רק בשביל לנוח, אלא בשביל לאפשר לאדם לראות מעבר למה שהוא רואה ביום-יום הרגיל שלו.

שקופית ד'

בתמונה : החייל הוא חלק מקבוצה גדולה יותר.

אחד היתרונות של השבת, הוא האפשרות לעשות עצירה במהלך שטף המשימות השבועי. ביום-יום אנחנו לעצמנו, אבל בשבת – זה הזמן שלנו לעצור ולראות מה השגנו השבוע. יש לנו פתאום זמן אחד לשני, ואנחנו נזכרים שאת המשימות שלנו אנחנו לא עושים לבד – אלא ביחד.

שקופית ה'

בתמונה : החייל הוא חלק מקבוצה גדולה יותר עם משימה בעלת ערך.

השבת, זה הזמן שלנו לראות לאן אנחנו פוסעים. לזכור שאת הדרך אנחנו עושים ביחד. ימות השבוע שלנו כפופים לשבת – אנו סופרים את יום ראשון כראשון (היום הראשון שאחרי שבת), שני (אחרי שבת) וכו'. הכל ביחס אליה, הכל כפוף לה, היא משהו אחר. כך גם כל משימה ספציפית שאנחנו עושים בימות השבוע, אינה עומדת לעצמה.

אלא מקבלת את המהות שלה מהמטרה הגדולה יותר. ככה גם כל חייל פרטי לא עומד לעצמו – אלא הוא חלק ממכלול רחב יותר של פלוגה – גדוד – חטיבה – צבא ומדינה.

בהמשך השבת למדתם/תלמדו ביחד עם המ"כים/מפק"צים את ערך הרעות. בצבא אנחנו צועדים קדימה, לא רק כפרטים אלא כקבוצה. הצלחתנו נמדדת בהצלחתנו כפלוגה, ואין הצלחה בלי שתהיה רעות ואחוזה בין כלל הלוחמים השונים.

שקופית ו'

בתמונה: החיילים הולכים בתוך שטח גדול ורחב.

כמו שיש לנו מקומות שונים במרחב – המדבר שונה מהחורש, והעיר שונה מהכפר. לכל מקום יש מהות ואיכות משלו. כך גם לשבת יש איכות ומהות משלה – השבת מאפשרת לנו להתעלות מעל הקשיים של היום-יום, לנוח, להביט קדימה ולשאול – איך פעלנו השבוע? מה

יכולנו לעשות יותר טוב? עד כמה אני נותן מעצמי? כמה אני מעניק לחברים שלי בצוות?

שקופית ז'

את הצורך ברעות בין הלוחמים, הדגיש הרמטכ"ל וראש ממשלת-ישראל יצחק רבין. בנאום שנאם באוני' העברית בהר הצופים לאחר מלחמת ששת הימים:

"המלחמה היא עניין קשה ואכזרי בעיקרו, מלווה בהרבה דם ודמעות, אך דווקא במלחמה הזאת שעברת עלינו, באו לידי ביטוי גילויים מופלאים ונדירים של אומץ לב וגבורה, בצדם של גילויים אנושיים של אחווה ורעות ואפילו שאר רוח. מי שלא ראה אנשי צוותו של טנק, הממשיכים בתקיפה ובהסתערות כאשר מפקדם הרוג ורכבם פגוע קשה, חבלנים שסיכנו חייהם למלט חברים הפצוע בשדה מוקשים; מי שלא ראה את הדאגה ותזוית המאמץ שמגלה חיל האוויר כולו כדי לחלץ טייס שצנח בשטח האויב- אינו יודע מהי מסירות של חבר לחבר..."

"המלחמה היא עניין קשה ואכזרי בעיקרו, מלווה בהרבה דם ודמעות, אך דווקא במלחמה הזאת שעברת עלינו, באו לידי ביטוי גילויים מופלאים ונדירים של אומץ לב וגבורה, בצדם של גילויים אנושיים של אחווה ורעות ואפילו שאר רוח. מי שלא ראה אנשי צוותו של טנק,

הממשיכים בתקיפה ובהסתערות כאשר מפקדם הרוג ורכבם פגוע קשה, חבלנים שסיכנו חייהם למלט חברים הפצוע בשדה מוקשים; מי שלא ראה את הדאגה ותזוית המאמץ שמגלה חיל האוויר כולו כדי לחלץ טייס שצנח בשטח האויב- אינו יודע מהי מסירות של חבר לחבר..."

אין צבא בלי רעות, ואין צבא בלי אחוות לוחמים. הללו באים לידי ביטוי במלחמה, אך הם אינם מתחילים שם: הרעות מתחילה כבר בדאגה לחבר בשמירה שמפספס ארוחת ערב. הרעות מתחילה בעזרה שלנו לחבר במסע. הרעות היא נמצאת בכל אחת ואחת מהמשימות הצבאיות שלנו.

שקופית ח'

השבת – אנחנו סוגרים ועושים שבת חינוך ביחד. השבת נועדה בשבילנו כדי שנעצור ונזכור – בשביל מה אנחנו כאן? מה החשיבות של העשייה שלנו? השבת משמשת עבורנו זמן לעצור, וזה הזדמנות לראות את התמונה בפרספקטיבה הרחבה – לראות שאנחנו חלק מצוות, קבוצה גדולה יותר – שיש לה שליחות משמעותית. ואת השליחות הזו לא נוכל לעשות בלי שנדע לעשות זאת ביחד – ברעות ואחוה.

